

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 269-1916)

Originalt emne

Brændsel

Foranstaltninger i Anledning af Krigen og Dyrtiden

*Foranstaltninger i Anledning af Krigen og Dyrtiden/Almindelige
Statsforanstaltninger*

*Foranstaltninger i Anledning af Krigen og Dyrtiden/Kommunale Foranstaltninger i
Henhold til Dyrtidslovene*

Foreninger

Foreninger/Den danske Købstadforening

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 29. juli 1916](#)
- 2) [Byrådsmødet den 28. september 1916](#)
- 3) [Byrådsmødet den 26. oktober 1916](#)
- 4) [Byrådsmødet den 23. november 1916](#)
- 5) [Byrådsmødet den 21. december 1916](#)
- 6) [Byrådsmødet den 12. april 1917](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 29. juli 1916 - side 7

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 269-1916)

Indstilling fra Udvalget for Belysningsvæsenet om, at der til "Kommunernes Kulkontor"

anmeldes Indkøb af 2000 Tons store Kul og 1000 Tons Kokes til Salg til ubemidlede til Indkøbspris.

Møller oplyste, at Skibsrederne var gaaet ind paa at nedsætte Fragten for Kul og Kokes til ubemidlede med 66 %, og at Belysningsudvalget mente, at man burde forsøge at faa 2000 Tons Husholdningskul og 1000 Tons Kokes. Man kunde saa senere fastslaa, hvad der skulde forstaas ved "ubemidlede". Indstillingen gik da ud paa, at Byraadet bemyndigede Belysningsudvalget til at indkøbe det nævnte Kvantum gennem Kommunernes Kulkontor.

Christensen ansaa det foreslaaede Kvantum for altfor lille, hvis det var Meningen, at man nu skulde indsende Begæring om det, man ønskede for hele Vinteren. Maaske kunde man kun faa et begrænset Kvantum, men i hvert Fald burde man dog forlange 4000 Tons Kokes i Stedet for 1000 Tons.

Møller havde intet imod, at man forlangte noget mere, men troede ikke, man opnaaede at faa mere end 2000 Tons Kul og vel ikke engang det.

N. Joh. Laursen spurgte, hvormeget Fragtnedsættelsen beløb sig til for Gaskullenes Vedkommende.

Møller oplyste, at Fragtnedsættelsen for Kul til Kommunernes Forbrug androg 33 %.

Samuelson bemærkede, at det ikke var blevet tilstrækkeligt oplyst i Provinserne, at der kunde faas Fragtnedsættelse for Kul til ubemidlede.

Møller hævdede, at den fastsatte Fragtnedsættelse var blevet bekendtgjort saa hurtigt og saa godt som muligt.

Christensen anbefalede, at man bestilte 4000 Tons Kokes.

Indstillingen vedtoges, saaledes at 1000 Tons Kokes forandres til 2000 Tons.

Uddrag fra byrådsmødet den 28. september 1916 - side 18

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 269-1916)

Forespørgsel fra den socialdemokratiske Byrådsgruppe angaaende Ordningen af Kulforsyningen til den ubemidlede Del af Befolkningen.

Møller, som besvarede Forespørgslen, begyndte med at sige, at Muligheden for at faa billigere Kul beroede paa Loven om et Fragtnævn, og at der efter den ikke kunde være Tale om andet end en noget billigere Fragt for Kullenes Hjemsejling. Efter Loven skulde Rederne endvidere indbetale godt 11 Millioner Kroner, som skulde bruges til Dyrtidshjælp, men man maatte vist være paa det rene med, at man intet fik af disse Penge til Hjælp til Nedsættelse af Kulprisen. Rederne havde altsaa stillet i Udsigt i Henhold til Loven at hjemsejle Kul til kommunalt Brug til en noget billigere Fragt. Der havde imidlertid været nogen Vanskelighed ved at skaffe Udførselstilladelse og Tonnage, og der var derfor ved Købstadkommunernes Medvirkning blevet nedsat det saakaldte Kulnævn til at skaffe og fordele Kullene. Siden var baade Frederiksberg og Landkommunerne kommet med, hvilket havde vanskeliggjort Sagen noget. Efter flere Møder mellem Ministeriet, Fragtnævnet og Kulkontoret havde man saa faaet en Overenskomst, hvorefter Rederne skulde nedsætte Fragten med 33 1/3 % for Kul til kommunalt Brug, men ogsaa kun til det og ikke f. Eks. til Institutioner, der blev støttet af en Kommune. Aarhus Belysningsvæsen havde sidst faaet 6799 Tons Gaskul og derfor faaet udbetalt en Fragtdifference paa 42498 Kr., men havde endnu tilgode 30403 Kr., altsaa ialt paa Gaskul en Rabat paa 72901 Kr. Der var saaledes Mulighed for, at Udvalget snart kunde komme med Forslag om Nedsættelse af Gasprisen med 1 a 2 Øre. Endvidere havde Belysningsvæsenet faaet 4186 Tons Dampkul og Husholdningskul og herpaa faaet udbetalt en Fragtdifference paa 35142 Kr. og havde endnu tilgode 12369 Kr., altsaa ialt en Rabat af 47511 Kr. Tilsammen fik man altsaa en Fragtdogtgørelse paa ca. 120000 Kr. I Tiden mellem 12. Maj og til Overenskomsten gik i Orden havde Belysningsvæsenet endelig fragtet 6 Dampere med 7216 Tons Kul, og man havde nu indgivet Andragende om ligeledes at faa 33 1/3 % Rabat paa Fragten heraf, hvilket yderlig vilde give 90473 Kr., hvis Andragendet blev bevilget. - Med Hensyn til Spørgsmaalet om Kul til ubemidlede var Rederne gaaet ind paa at hjemsejle 30000 Tons pr. Maaned i 3 a 4 Maaneder, altsaa 120000 Tons, og med en Fragtrabat paa 66 2/3 %. Disse Kul skulde fordeles efter Indbyggertal, og Aarhus vilde derefter i Slutningen af Oktober faa 3000 Tons Kul og 2000 Tons engelske Kokes, altsaa henholdsvis 39000 hl Kul og 40000 hl. Kokes. Man vilde altsaa kunne forsyne ca. 4000 Familier med hver 10 hl Kul og 10 hl Kokes til nedsat Pris. Regnede man hver Familie til 5 Medlemmer, vilde der saaledes kunne skaffes billigt Brændsel til 20000 Personer foruden fattig- og alderdomsunderstøttede, som ikke var medregnede. Kullene vilde komme til at staa i en Pris af 3 Kr. 24 Øre pr. hl og Kokesene i 2 Kr. 70 Øre pr. hl, medens Priserne nu var

henholdsvis 5 Kr. og 3 Kr. 85 Øre. Angaaende Fordelingen havde Belysningsudvalget endnu intet Forslag at stille. Nogen Vanskelighed vilde Fordelingen vel nok frembyde, men man kunde formentlig faa en Rettesnor at gaa efter ved at lade Skattekontoret opgive, hvor mange der havde en Skatteindtægt af under 2000 Kr. eller 2500 Kr., og blandt det opgivne Antal kunde man saa nok fordele Kullene og Kokesene med henholdsvis 10 hl Kul og 10 hl Kokes til hver. Det maatte imidlertid bemærkes, at der maatte betales kontant, og at Tilkørslen ikke var medregnet i Detailprisen. Om man skulde lade Belysningsvæsenet eller andre foretage Fordelingen kunde nærmere overvejes.

Simonsen vilde sige Hr. Møller Tak for det udførlige Svar paa Forespørgslen. Spørgsmaalet havde stor Vigtighed for mange i Befolkningen, saa det var glædeligt at høre, at der var Mulighed for at yde nogen Hjælp. Taleren vilde gerne bede Byraadet gøre Hjælpen saa virksom som mulig og udstrække den til saa mange som mulig. De 5000 Tons Kul og Kokes vilde næppe slaa til til henimod 4000 Familier, da en Familie næppe kunde klare sig Vinteren igennem med 10 hl af hver Slags, men selv om man regnede med dette Kvantum, vilde endda næppe alle komme med, som trængte til Hjælp. Taleren vilde derfor henstille, at man under en eller anden Form gik noget videre. En Familie med Børn kunde næppe klare sig Vinteren igennem med under 30 hl, og det vilde saaledes kun blive 2500 Familier, der kunde forsynes med det billige Brændsel, men man havde næsten 6000 Skatteydere, der havde under 500 Kr. i Skatteindtægt. Selv om alle disse ikke var Familieforsørgere, saa var det dog givet, at langt fra alle ubemidlede kunde faa Del i de 5000 hl Kul og Kokes. Man havde jo bragt Dyrtidsloven i Anvendelse med de 8 ½ Kr. pr. Indbygger, man kunde bruge uden Ministeriets Samtykke, men der kunde yderlig efter Loven bruges 1 ½ Kr. pr. Indbygger med Ministeriet Samtykke. Disse 1 ½ Kr. pr. Indbygger, som vilde blive ca. 90000 Kr., kunde der maaske være Anledning til at andrage Ministeriet om Tilladelse til at anvende og eventuelt bruge dem, hvis man skønnede, at Brændselsmængden ikke vilde strække til. Endvidere kunde man maaske nedsætte Prisen paa Gasværskokesene noget. Det var glædeligt, at Gasprisen snart kunde blive sat ned, forhaabentlig blev Nedsættelsen saa stor som mulig. Den af Hr. Møller nævnte Skattegrænse kunde næppe kaldes for høj, snarere det modsatte. Hvis Belysningsvæsenet skulde administrere Ordningen, vilde Taleren henstille til det at overveje de af Taleren fremsatte Tanker, men skulde andre tage sig af Sagen, vilde Taleren bede om, at det hurtigst muligt blev bestemt, hvem det skulde være. Heldigst vilde det vist være, om man tog Hjælpekassens Bestyrelse eller dens Forretningsudvalg med til at ordne hele

Spørgsmaalet.

Mikael Johansen oplyste, at Købstadforeningens Bestyrelse og Kuludvalg var sammenkaldt til næste Tirsdag angaaende Brændselsspørgsmaalet. Det vilde næppe være klogt at foretage noget før efter dette Møde.

Samuel sen omtalte et af Kulkontoret udsendt Cirkulære, hvori det henstilles til Kommunerne at gøre deres Kulindkøb hos de private Importører. Efter Talerens Mening vilde det være en underlig Fremgangstnaade, naar Kommunerne jo forventede at blive forsynet gennem Kulkontoret. Anledningen til det af Hr. Mikael Johansen omtalte Møde i Købstadforeningen var netop dette Cirkulære, som kunde betyde en Fare for, at Kommunerne ikke fik den Fragt lettelse, de kunde tilkomme.

N. Joh. Laursen anbefalede varmt, at Gasprisen snarest muligt blev nedsat saa meget som muligt. Det vilde vist være for meget at forlange af Smaafolk, at de skulde kunne aftage og betale 20 hl Kul paa en Gang, saa man burde utvivlsomt indrømme Ret til at aftage Partiet paa et Par Gange. Kunde man tillige uddele et mindre Parti gennem Velgørenheden, vilde det sikkert være vel anbragt.

Mousten gjorde opmærksom paa, at man i de fleste Byer havde sat Skatteindtægtsgrænsen ret højt op, baade til 2500 Kr. og 3000 Kr., ja i Aalborg endog op til 38000 Kr. Taleren henstillede at bede det saakaldte kombinerede Udvalg, som administrerede Dyrtdsloven, ogsaa forestaa Brændselsordningen. De aller fattigste burde have Kul gennem Hjælpekassen.

Møller var overbevist om, at der mellem de Skatteydere, der havde under 500 Kr. i Skatteindtægt, var en Mængde unge Mennesker. I hvert Fald vilde det være sørgeligt, om Byen talte mere end 20000 Personer foruden de fattig- og alderdomsunderstøttede, som trængte til en Understøttelse som den nu paatænkte. Taleren troede ikke, at mere end 4000 Familier trængte til billigt Brændsel. Naturligvis vilde det være rart, om man kunde uddele Brændsel i mindre Partier, men der var næppe tilstrækkelig Oplagsplads paa Belysningsvæsenet til, at den Fremgangsmaade kunde anvendes. Med Hensyn til Cirkulæret bemærkede Taleren, at de tilbudte Kul var store Dampkul, men at det var Husholdningskul. man behøvede, og at man nødvendigvis maatte købe disse hos Importørerne. Forslaget om at lade det kombinerede Udvalg administrere Brændselsordningen vilde sikkert blive modtaget med Glæde af Belysningsudvalget. Da man ikke godt kunde have 2 Priser for Gasværkskokes, kunde det næppe lade sig gøre at

holde en lavere Pris for ubemidlede. De 5000 Tons vilde sikkert slaa til for det meste af Vinteren, og det vilde heller ikke være klogt at købe mere nu, da Priserne var faldende.

Christensen mente, at man snart maatte nedsætte Prisen for Gasværkskokes. Der var iøvrigt intet, der forbød at sælge de Kul og Kokes, man fik Fragtnedsættelse paa, med Tab. Det vilde være naturligt at lade det kombinerede Dyrtidsudvalg faa med denne Sag at gøre, men det var ønskeligt, om det vilde arbejde noget mere ihærdigt med Brændselsspørgsmaalet, end det havde gjort med Tanken om Oprettelse af et Folkekøkken. Hvis der kunde skaffes Plads paa Belysningsvæsenet, vilde det være særdeles heldigt at fordele Kullene og Kokesene i mindre Partier, da det kun var grumme faa, som kunde betale 10 hl af hver Slags paa en Gang. Man maatte ned til at udlevere et Par hl ad Gangen.

Samuelson saa intet til Hinder for at bruge Dampkul til Husholdningsbrug Kunde man ikke faa Kullene direkte, gik der noget tabt, da Importørerne jo sikkert vilde have Opgæld. Belysningsudvalget burde administrere Foranstaltningen, selv om Dyrtidsudvalget skulde tages med paa Raad. Prisen paa Gasværkskokes var ret høj i Sammenligning med Prisen i andre Byer.

Møller ansaa det for umuligt for et nyoprettet Kontor at købe lige saa billigt, som Importørerne, selv om disse tog noget i Opgæld. Fragttættelsen fik man jo i ethvert Tilfælde. Selv Københavns Kommune købte hos Importørerne.

Christensen troede, at Samuelson noget misforstod Sagen, idet det ingen Forskel gjorde, enten man købte hos Kulgrossererne eller Kulkontoret. Naar man selv fra tidligere Tid importerede Kul, var Sagen en anden.

De faldne Udtalelser toges til Efterretning.

Uddrag fra byrådsmødet den 26. oktober 1916 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 269-1916)

Fra Dyrtidsudvalget forelaa følgende Indstilling angaaende Uddeling af billige Kul til mindre bemidlede:

"Det i Anledning af Foranstaltninger mod Dyrtiden af Byraadet nedsatte Udvalg har vedtaget at indstille til Byraadet, at der uddeles 10 Hektoliter Kul og Kokes til nedsatte Priser (1 Kr. 25 Øre Rabat, til alle enlige Mænd eller Kvinder, hvis Skatteindtægt er under 800 Kr., alle Familier uden Børn, hvis Skatteindtægt er under 1500 Kr., og alle Familier med Børn, hvis Skatteindtægt er under 2500 Kr.

Formanden forelagde og gennemgik Indstillingen, hvorefter han bemærkede, at der efter en foreløbig Beregning vilde blive Tale om 10000 Familier, hvoraf de 6700 vilde kunne faa den foreslaaede Rabat af 1 Kr. 25 Øre pr. hl som Følge af Ordningen med Fragnævnet, medens Udgiften til Rabaten for de øvrige 3300 Familier, ca. 40000 Kr., i Henhold til Dyrtidslovens § 1 skulde fordeles mellem Staten og Kommunen med Halvdelen til hver, saaledes at Kommunens Udgift i den Anledning vilde blive ca. 20000 Kr. Indstillingen var tiltraadt af Budgetudvalget, som dog mente, at Uddelingen af billige Kul kun maatte ske til dem, der svarede personlig Kommuneskat, samt at Fordelingen burde iværksættes gennem Skattekontoret ved et Kuponsystem, idet man gik ud fra, at der ikke maatte udleveres mindre end 1 hl. Hr. Mousten havde forbeholdt sig at tage Stilling i Byraadet.

Mousten syntes, at Kommunen burde have strakt sig noget videre i denne Sag, navnlig da man kun var gaaet med til faa Dyrtidsforanstaltninger, hvorved man ganske vist havde gavnet de store, men ogsaa skadet de mange smaa, som led haardt under Dyrtidens Tryk. Det Kvantum Brændsel, der var Tale om, kostede næsten 300000 Kr. mere, end det vilde have kostet før Krigen, og de, der købte det, kom, selv om de fik en Rabat af 1 Kr. 25 Øre pr. hl, til at betale over 130000 Kr. mere, end de vilde være kommet til før Krigen, medens man i hvert Fald burde have skaffet dem det for samme Pris som tidligere. Det havde man imidlertid ikke villet være med til, saa det nyttede jo ikke at stille Forslag derom, og Taleren skulde ogsaa afholde sig derfra. Det vilde dog være meget muligt, at mange med Indtægter paa omved 2500 Kr. vilde renoncere paa de 12 ½ Kr., hvilket jo var alt, hvad der blev dem budt, ligesom vel ogsaa mange af dem med ganske smaa Indtægter vilde gaa til Hjelpekassen om Brændselshjælp, fordi de ikke havde Raad til at betale de 35-40 Kr., som 10 hl vilde koste dem. Det vilde sikkert have været bedre, om man havde givet de daarligst stillede en noget større Rabat, selv om Indtægtsgrænsen derved var blevet noget lavere.

Møller havde troet, at Hr. Mousten vilde have været tilfreds med Forslaget, som dog gennemførte en Ordning, der var bedre end Ordningen i København, hvor kun 50000

Familier kunde faa billige Kul, medens Foranstaltningen her omfattede 10000 Familier, altsaa i Forhold til Indbyggerantallet næsten det dobbelte. I Virkeligheden var det meget trist at tænke paa, at de 3/4 af Byens Indbyggere trængte til Støtte af den ene Fjerdedel. Netop fordi man indsaa, at det kunde være vanskeligt for Folk med meget smaa Indtægter at udrede 35-40 Fir. paa engang, havde man indrettet det saaledes, at der kunde købes 1 hl ad Gangen. Skulde nogen ikke afhente det Kvantum Kul, de kunde faa, havde næppe nogen imod det. Men det var forøvrigt meget tænkeligt, at der mellem Folk med 2000-2500 Kr. i Indtægt fandtes en Del Smaakapitalister, som ikke ønskede at gøre Brug af Rabatten. Det var ordnet saaledes, at ca. 70 Kulhandlere vilde modtage Kuponerne, og Priserne vilde blive for Kul frit likkørt og indbragt

3 Kr. 65 Øre, og hvis vedkommende selv afhentede Kullene 20 Øre mindre, for Kokes henholdsvis 2 Kr. 65 Øre og 2 Kr. 45 Øre. Man havde været saa heldig at faa 900 Tons med Fragtnednedsættelse, medens alle andre Byer med Undtagelse af Odense slet ingen Kokes kunde faa, fordi der ikke kunde erhverves Udførselstilladelse. I Teorien kunde man nok opstille en bedre Ordning end den foreslaaede, men der kunde næppe findes nogen, som vilde være bedre i Praksis.

Simonsen skulde tildels indrømme, at Højre havde strakt sig noget og vist nogen Imødekommenhed, hvad Taleren vilde takke for, idet han ikke havde troet, at det vilde lykkes at faa Højre med til at give Rabat til 10000 Familier. Taleren og flere andre havde dog hele Tiden været klar over, at ret mange mindre kunde der ikke være Tale om. Uagtet Hr. Moustens Krav langt fra var ubilligt, havde Taleren ikke i Budgetudvalget taget nogen Særstilling, idet han næppe havde turdet haabe, at Byraadets stærkeste Side vilde gaa med til de 10000 Familier. Taleren gik ud fra, at de 10 hl kun skulde gælde til Nytaar, eftersom en Familie selvsagt ikke kunde klare sig Vinteren igennem med dette Kvantum, og at der saa fra 1. Januar atter maatte træffes en Ordning, hvorefter de paagældende Familier i den sidste Del af Vinteren ligeledes kunde gøre Regning paa ved Kommunens Foranstaltning at faa mindst 10 hl med samme Rabat som nu. Selv om Foranstaltningen skulde koste noget mere, betød det ikke noget, idet man hidtil havde brugt Dyrtdisloven meget lemfældigt. I Øjeblikket var Situationen saaledes, at der paa de rigeste - man kunde selv bestemme Grænsen - efter den gældende Lov kunde paaligne endnu 400000 Kr. i Ekstraskat. De store Indtægter var saaledes repræsenteret i Byraadet, at de 400000 Kr. spares for de største Skatteydere, saa man kunde med Sandhed sige, at disse Folk havde forstaaet at benytte deres Stemme godt ved sidste Valg. Men beklageligt var det, at

man ikke vilde anvende de Penge, Loven stillede til Raadighed, og det ikke mindst, fordi Loven snart skulde revideres, og Smaafolks Modstandere saa kunde sige, at Aarhus Kommune ikke havde brugt de Midler, den kunde have anvendt. Og Forholdet var dobbelt beklageligt, fordi der var god Grund til ved kommunal Foranstaltning at sætte Priserne ned paa de vigtigste Fornødenheder saasom Brød, Kartofler, Brændsel o. s. v. Taleren henstillede, at Grænsen, 2500 Kr. i Skatteindtægt, ikke blev ganske uoverstigelig. Selvfølgelig maatte de Embedsmænd, der skulde have med Sagen at gøre, have en bestemt Grænse at gaa til, men det vilde dog vist være heldigt, om de, hvor der var særlige Forhold til Stede f. Eks mange Børn, kunde gøre Indstilling til Dyrtidsudvalget om Dispensation. Et Tilskud paa 12 Kr. 50 Øre til Vinterbrændsel for en Familie var ikke overvældende stort, men da der var Udsigt til en Gentagelse ved Nytaarstid, skulde Taleren anbefale Forslaget.

Møller gjorde opmærksom paa, at Foranstaltningen i København skulde gælde til 1. Februar, men her antagelig kun til 3. Januar, saaledes at Befolkningen her ogsaa i den Henseende var gunstigere stillet end i København. Muligvis vilde en Del dog først aftage alle de 10 hl hen i Januar Maaned, men det kunde man vel ikke have noget imod. Taleren skulde oplyse, at Ministeriet regnede med, at Overenskomsten med Rederne vilde blive fornyet, og man havde allerede i Dag maattet opgive, hvor stort et Kvantum Kul til ubemidlede Kommunen ønskede. Der var blevet opgivet 3000 Tons, men det var tvivlsomt, om man fik saa meget, da det hjemsejlede Kvantum skulde fordeles efter Indbyggerantal. Det syntes næsten, som om Hr. Simonsen var ked af, at der ikke blev anvendt flere Penge, uagtet der dog ikke var og blev brugt ikke saa ganske lille et Beløb, og uagtet man vist skulde være lidt forsigtig overfor de store Skatteydere. Den store Kapital var næppe ret stærkt repræsenteret i Byraadet. Forslaget var vedtaget enstemmigt af Dyrtidsudvalget, saa man burde ogsaa i Byraadet samles i Enighed om det og afholde sig fra Kritik.

Christensen oplyste, at man i København gik op til 3000 Kr. i Indtægt og ydede 12 hl, medens man her havde Grænsen ved 2500 Kr, og 10 hl. Taleren tvivlede ikke om, at der ved Fordelingen af Kullene vilde tilfalde Grossererne en Avance, som man vilde komme til at betale. For Kullenes Vedkommende betød Rabatten naturligvis en Nedsættelse, men med Hensyn til Kokes blev Besparelsen paa 10 hl i Virkeligheden kun 2 Kr. 20 Øre i Sammenligning med Prisen for Gasværskokes. Antagelig vilde det store Flertal derfor ogsaa renoncere paa Rabatten og købe Kokes gennem Gasværket. Taleren anbefalede,

at alle, der meldte sig, kunde faa 10 hl uden Hensyn til, om de 5000 Tons strakte til, og at Kuponerne blev gældende til 1. Februar, hvis nogen skulde ønske det. Taleren kunde have ønsket, at man var gaaet til et noget større Kvantum for Familier med mange Børn, men skulde dog ikke stille noget Forslag i saa Henseende.

Mariane Thomsen gjorde opmærksom paa, at der var mange med meget smaa Indtægter, der ingen Skat betalte, og at disse, som dog trængte allermost, ingen Del vilde faa i de billige Kul. Taleren kendte saaledes ikke saa faa enlige Damer med kun 3-400 Kr. i Indtægt, og som ikke betalte Skat. Taleren vilde anbefale, at disse paa en eller anden Maade ogsaa kom med ved Uddelingen af Kuponer, muligvis ved at de ansøgte Dyrtidsudvalget derom.

Simonsen skulde indrømme, at der kunde være noget berettiget i, at Kuponerne blev gældende til 1. Februar, men var, da han gik ud fra, at Foranstaltningen blev ført videre efter 1. Januar, bange for, at Udstrækningen til 1. Februar vilde blive uheldig for nogle af dem, der havde haardest Brug for de 10 hl i dette Aar. Taleren spurgte, hvem der skulde have Kul og hvem Kokes, eller om Kullene og Kokesene skulde fordeles forholdsvis, saaledes at hver kunde faa 6 hl Kul og 4 hl Kokes. Muligvis vilde Efterspørgselen regulere Forholdet, men det var dog vist bedst at træffe en Ordning i Forvejen.

Niels Jensen oplyste, at Kampmann og Herskind for faa Dage siden havde udbudt Kul til til 4 Kr. 70 Øre pr. hl. Naar Kullene til de ubemidlede blev beregnet til 4 Kr. 90 Øre, vilde Grossererne altsaa tjene godt paa dem. Det var blevet oplyst, at 70 Kulhandlere vilde fordele Kullene, men der var intet blevet meddelt om, hvem der skulde oplagre de billige Kul.

Møller hævdede, at der kun blev en højst ubetydelig Avance til Importørerne, nemlig kun 3 à 4 Øre, hvilket jo ikke kunde være mindre. Hr. Christensens Beregning var ikke ganske rigtig, idet Differencen paa 10 hl af de billige Kokes og af samme Kvantum Gasværkskokes blev 3 Kr. og ikke 2 Kr. 20 Øre. Tillige blev de engelske Kokes regnet for bedre end Gasværkets Kokes. Børneantallet betød ikke saa meget med Hensyn til Brændsel, da der skulde ligemeget til atopvarme en Stue, enten der var faaellermange Børn i den. For Fødevarer var Forholdet ganske anderledes. Det var meget rigtigt, at der i København blev ydet 12 hl og her kun 10 hl, men til Gengæld skulde de 12 hl vare i 3 Maaneder, men de 10 hl her kun i 2 Maaneder. Ligeledes var det rigtigt, at Indtægtsgrænsen i København var 3000 Kr., men dette Beløb svarede næppe til mere i

København end 2500 Kr. i Aarhus. Med Hensyn til Fordelingen af Kul og Kokes bemærkede Taleren, at naar der ikke var flere Kokes, maatte Folk tage

Kul, da der ikke kunde skaffes flere Kokes, men

antagelig vilde de fleste ogsaa foretrække Kul. Det var rigtigt, at Importørerne solgte Kul fra Skib for 4 Kr. 70 Øre, men det svarede ogsaa nøjagtigt til

4 Kr. 90 Øre, naar Kullene blev frit tilkøbt og indbragt. Taleren kunde ganske give Frk. Thomsen Ret i, at en Del med meget smaa Indtægter ikke betalte Skat, men han kunde ikke indse, hvorledes man uden farlige Konsekvenser skulde bære sig ad med at give dem Del i de billige Kul. Maaske kunde Sagen dog ordnes derved, at de paagældende senere indgav Andragende til Dyrtidsudvalget.

Christensen berigtigede Hr. Møllers Oplysning om, at Kampmann leverede Kul fra Skib for 4 Kr. 70 Øre, derhen, at Kullene tillige blev tilkøbt, men at der blev taget 10 Øre for Indbæring. Man kunde dog næppe sige, at 10 Øre var for meget, naar Kullene skulde uddeles i Smaapartier.

Niels Jensen savnede endnu Oplysning om, hvem der skulde modtage og oplagre de billige Kul.

Møller oplyste, at Kampmann modtog Kullene og uddelte dem til Forhandlerne.

Mariane Thomsen henstillede at lade enlige Folk med smaa Indtægter, og som ikke betalte Skat, faa Del i Kullene, hvis der kom samlet Henvendelse fra Menighedsplejen og Velgørenhedsselskabet.

Formanden vilde antage, at man kunde bemyndige Dyrtidsudvalget til at give Dispensation baade opad og nedad. Der vilde vist kun blive faa Tilfælde, hvor det vilde blive nødvendigt at fravige Reglerne. Man var ikke kommet til noget Resultat med Hensyn til, om Kuponerne skulde gælde ind i Januar Maaned, men man kunde jo henad Jul se, hvorledes Sagen stod og saa træffe ny Bestemmelse.

Møller bemærkede, at hele Forholdet vilde rette sig, hvis man fik Kul i Januar, hvad Taleren haabede. Taleren kunde godt gaa med til at give Dyrtidsudvalget Bemyndigelse til at dispensere fra Reglerne, ligesom han ogsaa kunde tænke sig at imødekomme en Indstilling fra Menighedsplejen om Kul til Enker, som ikke fik Hjælp af Hjælpekassen.

Niels Jensen gjorde opmærksom paa, at de opgivne Priser gjaldt for renharpede Kul, men

at der maatte være en anden Pris for uharpede Kul.

Møller oplyste, at uharpede Kul vistnok kostede 20 Øre mindre end harpede.

Indstillingen vedtoges. Dyrtidsudvalget bemyndigedes til i Undtagelsestilfælde at afvige fra de fastsatte Grænser.

Cirkulære af 6. Oktober 1916 fra Købstadforeningens og Københavns Kommunalbestyrelses Udvalg til Fremskaffelse af Kul til de danske Kommuner angaaende Garantien for en optaget Kassekredit til Afholdelse af Udgifterne ved Kommunernes Kulforsyning saalydende:

"Efter at Kommunernes Kulkontor er traadt i Virksomhed, har det været nødvendigt at søge aabnet en Kassekredit for Kontoret.

I den i Aftryk hoslagte Skrivelse af 6. September d. A. har Indenrigsministeriet meddelt, at det er villigt til paa Statens Vegne at paatage sig Garantien for en Kassekredit paa 1 ½ Million Kroner, under Forudsætning af at de i Kontoret lodtagne Kommuner hæfte for dets Forpligtelser, og ved den ligeledes i Aftryk hoslagte Skrivelse af 20. September d. A. har Indenrigsministeriet anmodet Udvalget om udtrykkelig at henlede hver enkelt i Kulkontoret lodtagen Kommunes Opmærksomhed paa, at de i Kontoret lodtagne Kommuners Forpligtelser indbefatter Pligt til i enhver Henseende at holde Statskassen skadesløs for nævnte Garanti. Ministeriet har derhos anmodet om Underretning om, at dette var sket.

Idet man i Overensstemmelse med Ministeriets Ønske bringer foranstaaende til den ærede Kommunalbestyrelses Kundskab, anmoder man om, at det medfølgende trykte Eksempplar af nærværende Skrivelse maa blive tilbagesendt med Paategning om, at Kommunalbestyrelsen ikke har noget mod den at erindre."

Det vedtoges at svare, at man intet har mod Overtagelsen af den ommeldte Garanti at erindre.

Uddrag fra byrådsmødet den 23. november 1916 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 269-1916)

Cirkulære af 18. November 1916 fra Indenrigsministeriet angaaende Tilførsel af Kokes fra

Tyskland til Befolkningens Brug, saalydende:

"Ifølge § 5, 2det Stykke, i Lov af 30te Oktober 1916 om Tillæg til Dyrtidsloven af 22de December 1915 er Indenrigsministeren bemyndiget til efter Forhandling med Rigsdagens Finansudvalg indtil 1ste Januar 1917 at yde en til Fragtnedsættelsen svarende Godtgørelse for Tilførsler af Kul (hvorunder i denne Forbindelse ogsaa omfattes Kokes) til saadanne Formaaler, som omfattes af - eller findes at burde ligestilles med dem, der omfattes af - den ved Fragtnævnet truffne Overenskomst om Fragtnedsættelse, men som ikke faar eller har faaet Andel iden gennem Nævnet ydede Nedsættelse.

Efter stedfunden Forhandling med de to Finansudvalg skulde man herved tjenstlig anmode D'Hrr. Amtmænd om at henlede Kommunalbestyrelsernes Opmærksomhed paa, at der i Henhold til nævnte Lovbestemmelse af Statskassen vil kunne ydes Kommunerne en Godtgørelse af 90 Øre pr. Hektoliter tyske Kokes, som indkøbes til Brug for Befolkningen i Husholdningerne og som de lader komme Befolkningen til gode med mindst samme Prisnedsættelse. Den om meldte Godtgørelse kan dog for hele Landet ikke beregnes for mere end for 15000 Tons tyske Kokes maanedlig, nemlig 5000 Tons til København og Frederiksberg, 5000 Tons til Købstæderne og 5000 Tons til Landkommunerne, der vil være at fordele mellem de enkelte Kommuner efter de samme Regler, der gælder for Fordelingen af den gennem Fragtnævnet ydede Fragtnedsættelse, stor 662/3 pCt. af indtil 30000 Tons Husholdningskul maanedlig. Den Godtgørelse, som Regeringen kan yde Kommunerne for Indkøb i indeværende Kalenderaar af tyske Kokes til Befolkningens Forbrug, kan beregnes efter ialt 3 Maaneder (Oktober-December) eller ialt for 45000 Tons Kokes, nemlig 15000 Tons til København og Frederiksberg, 15000 Tons til Købstæderne og 15000 Tons til Landkommunerne.

Det vil af Kommunalbestyrelserne nøje være at iagttage, at de ved Fordelingen til Befolkningen af de tyske Kokes gaar frem paa ganske tilsvarende Maade som ved Fordelingen af de engelske Husholdningskul. Hvis en Kommunalbestyrelse med Hensyn til disse sidste f. Eks. udsteder Rabatkort gældende ved Indkøb hos Handlende, eller har truffet andre særlige Arrangementer, maa den gøre ganske det samme med Hensyn til de tyske Kokes. Sælger den derimod Kullene ved direkte kommunal Foranstaltning, maa den forholde sig paa samme Maade med Koksene.

Der vil snarest udgaa nærmere Vejledning om, hvilke Bevisligheder Kommunalbestyrelsen maa fremlægge for at faa sin Del i den her omhandlede Godtgørelse anvist til Udbetaling,

og hvor Begæringen skal indsendes."

Toges til Efterretning.

Uddrag fra byrådsmødet den 21. december 1916 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 269-1916)

Indstilling fra Udvalget for Belysningsvæsenet om, at man som Svar paa Inderigsministeriets Cirkulære af 11. Decbr. 1916 om Befolkningens Forsyning med tyske Kokes meddeler, at man ikke ønsker at benytte sig af det i Cirkulæret fremsatte Tilbud.

Indstillingen vedtoges.

Uddrag fra byrådsmødet den 12. april 1917 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 269-1916)

Cirkulære af 22. Marts 1917 fra Inderigsministeriet angaaende Godtgørelse red Indkøb af tyske Kokes til Brug for Husholdningerne.

Toges til Efterretning.

